

Pressmeddelande

2016-01-28

SNS Konjunkturråd riktar skarp kritik mot den statliga infrastrukturpolitiken

Regeringen fattar beslut om investeringar i vägar och järnvägar för hundratals miljarder kronor på bristfälligt underlag. I många fall är projekten samhällsekonomiskt olönsamma, det vill säga nyttan i form av exempelvis kortare restider, bättre miljö och minskade olycksrisker motsvarar inte investeringskostnaden. Det är några av slutsatserna i SNS Konjunkturrådsrapport 2016 Vart är vi på väg? Systemfel i transportpolitiken.

SNS Konjunkturråd 2016 granskar Sveriges politik för investeringar i transportinfrastruktur. I rapporten identifierar forskarna en rad allvarliga systemfel i den förda politiken:

- Orealistiska kalkyler. De samhällsekonomiska kalkyler som används för att bedöma lönsamheten i stora investeringar i transportinfrastrukturen underskattar systematiskt kostnaderna och överskattar samhällsnyttan av projektet.
- Olönsamma satsningar på järnväg. Konjunkturrådets granskning visar att nästan alla genomförda, pågående och planerade större järnvägsinvesteringar var samhällsekonomiskt olönsamma då de beslutades. Det gäller Norrbotniabanan, Botniabanan, Västlänken, Citytunneln under Malmö och höghastighetsbanorna mellan Stockholm och Göteborg och mellan Stockholm och Malmö.
- Klimatpolitiskt ineffektivt verktyg. Det är inte kostnadseffektivt att använda järnvägsinvesteringar för att uppnå utsläppsmål. Det är betydligt billigare att använda andra styrmedel, exempelvis koldioxidskatten på drivmedel.
- Större nytta möjlig. En granskning av projekten i den statliga investeringsplanen för 2010–2021 visar att 62 procent av budgeten hade räckt för att finansiera de projekt som är samhällsekonomiskt lönsamma.

– Om regeringen hade prioriterat utifrån samhällsekonomisk lönsamhet hade samhällsnyttan blivit 42 miljarder kronor högre, säger Harry Flam, ordförande i SNS Konjunkturråd 2016.

Rådet föreslår bland annat följande åtgärder för att förbättra den svenska infrastrukturpolitiken:

- Inför oberoende expertkommitté. De antaganden som ligger bakom de samhällsekonomiska kalkylerna för investeringar i transportsystemet bör

beslutas av en oberoende ständig expertkommitté under Finansdepartementet.

- Granska projektkalkylerna. En oberoende och slumpmässig granskning av de projektkalkyler som ligger till grund för den statliga investeringsplanen bör införas för att säkerställa enhetlighet och opartiskhet. En sådan modell tillämpas i Norge.
- Synliggör kostnaden. Om den nationella investeringsplanen inte prioriterar de samhällsekonomiskt mest lönsamma projekten bör detta motiveras och kostnaden anges. Man bör också tydligt beskriva vilka projekt som bortprioriterats.

– Våra förslag syftar inte bara till att öka samhällsnyttan av de resurser som avsätts för infrastruktur, utan också till att öka transparensen kring trafikpolitiska beslut. Det bör vara tydligt för medborgarna på vilka grunder beslut är fattade och vilka konsekvenserna är, säger Harry Flam.

I Konjunkturrådet 2016 medverkar Harry Flam (ordförande), professor emeritus vid Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet, Maria Börjesson, docent vid Centrum för transportstudier, Kungliga Tekniska högskolan, Ulrika Mörth, professor vid Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet samt Jan-Eric Nilsson, professor vid Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI).

Kontakt

Harry Flam, professor emeritus vid Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet: harry.flam@iies.su.se, 070–918 85 45

Pressfrågor

Caroline Raxell, pressansvarig SNS: caroline.raxell@sns.se, 070–382 20 95

www.sns.se | [@snskunskap](https://www.facebook.com/snsinfo) | www.facebook.com/snsinfo

SNS utsedd av idétidskriften Prospect till EU Think Tank of the Year 2015 inom välfärdsfrågor. [Läs mer.](#)

SNS är en oberoende ideell förening som sedan 1948 bidragit till att ledande beslutsfattare kan fatta välgrundade beslut baserade på vetenskap och saklig analys. Verksamheten består av forskning, möten och utbildning om viktiga samhällsfrågor. 280 ledande företag, myndigheter och organisationer är medlemmar i SNS. Organisationen har verksamhet i Stockholm och på ett tiotal orter i Sverige och internationellt. För analys, slutsatser och förslag i SNS forskningsrapporter svarar helt och hållet rapportens författare. SNS som organisation tar inte ställning till dessa.